

Organizațiile societății civile solicită retragerea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative din 28.09.2023

Pe 28 septembrie 2023, la inițiativa unui grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, a fost înaintat Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Codul fiscal nr.1163/1997 – art.15`2, 35`2; Codul educației al RM nr.152/2014 – art.135, 138, 140 ș.a.; Legea nr.100/2017 – art.56).

Potrivit acestui Proiect, se propun modificări la Codul fiscal nr.1163/1997 și anume „amendarea articolului 152 prin calificarea, în calitate de beneficiari ai desemnării procentuale, a instituțiile publice de învățământ preșcolar, a instituțiilor publice de învățământ general și instituțiile publice de învățământ profesional tehnic, în scopul desfășurării activității de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educație și instruire a copiilor/elevilor și a altor activități conexe”.

În acest context, organizațiile societății civile cer autorilor Proiectului să excludă propunerea de înregistrare a instituțiilor de învățământ în lista beneficiarilor mecanismului 2%, din următoarele considerente:

- 1. Desemnarea procentuală (redirecționarea a unui anumit % din impozitul pe venit) este un instrument de susținere financiară a organizațiilor necomerciale, și nu de susținere a instituțiilor publice.**

La 30 noiembrie 2016, Guvernul a adoptat [Regulamentul cu privire la mecanismul desemnării procentuale](#) care este un instrument de susținere financiară a organizațiilor necomerciale. Acesta stabilește mecanismul prin care contribuabilul persoană fizică care nu are datorii la bugetul public național pentru perioadele fiscale anterioare poate desemna un quantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către beneficiarii desemnării procentuale, iar beneficiarii ai mecanismului sunt asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private – organizații neguvernamentale care nu sunt finanțate de către stat, dar desfășoară activități de utilitate publică (conform Legii nr.86/2020).

De atunci, organizațiile beneficiare 2% au depus eforturi considerabile în promovarea acestui mecanism în rândul contribuabililor pentru a putea acumula resurse care să le permită să desfășoare activități de utilitate publică și să ofere servicii sociale în folosul cetățenilor R. Moldova și să reducă din dependența financiară a ONG-urilor față de partenerii și donatori externi.

Prin fundamentul economico-financiar al Proiectului înaintat se înțelege tentativa de a lipsi sectorul asociativ de un instrument foarte important de susținere financiară din partea statului, pentru a spori bugetele instituțiilor de învățământ care și așa sunt finanțate de stat, cităm: „Dacă toți cei 1.53 milioane de cetățeni ar transfera prin desemnarea procentuală 2% din totalul de 7.42 de miliarde de lei achitați în calitate de impozit pe venit- costul total al măsurii ar fi 144 de milioane de lei. Având în vedere experiența anterioară cu implementarea desemnării procentuale e puțin probabil mai mult de 10% din contribuabili să o facă – respectiv bugetul școlilor s-ar majora cu 15 milioane de lei”.

De asemenea, menționăm că informația despre identitatea contribuabililor care au efectuat desemnări procentuale este și trebuie să rămână confidențială pentru a evita faptul „obligării” contribuabililor să efectueze desemnări pentru o anumite organizație/entitate. Prin urmare, rezultatul urmărit de către autorii proiectului de lege în vederea susținerii instituțiilor de învățământ nu poate fi realizat în practică. Mai mult decât atât, aceasta poate duce la o practică vicioasă și discriminatorie, dacă părinții decid să nu susțină instituția de învățământ ci alt beneficiar al mecanismului de desemnare procentuală.

2. Prevederile despre lichidarea forțată a organizațiilor necomerciale vizate de proiectul de lege încalcă dreptul la libera asociere și sunt neconstituționale

Potrivit Art.III. alin. (3) al proiectului de lege, în termen de 9 luni de la data intrării în vigoare a acesteia „asociațiile obștești ale părinților, fundațiile și alte organizații necomerciale care au fost fondate și activează în scopul dezvoltării instituției de învățământ urmează să-și înceteze activitatea sau să-și modifice actele de constituire prin desfășurarea altor activități decât cele interzise de prevederile art.138 al Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014”.

Dreptul la libertatea asocierii este protejat prin Constituție și tratatele internaționale din domeniul drepturilor omului la care RM este parte. Potrivit Legii privind organizațiile necomerciale, sancțiunea lichidării forțate a asociației poate fi impusă doar prin hotărâre judecătorească, la cererea Ministerului Justiției, dacă activitatea acesteia contravine intereselor securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii sau prevenirii infracțiunilor, protecției sănătății, a moralei și a drepturilor și libertăților altora și această măsură este necesară într-o societate democratică. Nota informativă la proiectul de lege nu indică care dintre aceste scopuri legitime este urmărit și nu demonstrează că sancțiunea lichidării asociațiilor enumerate este una necesară sau proporțională interesului urmărit.

Recomandarea Consiliului de Miniștri al Consiliului Europei privind statutul juridic al organizațiilor neguvernamentale în Europa prevede că asociațiile își vor pierde personalitatea juridică doar în caz de insolvabilitate, inactivitate prelungită, sau încălcări grave. Or, în alte situații, legislatorul are la îndemână măsuri mai puține intruzive asupra dreptului la asociere cum ar fi sancțiunile contravenționale sau penale, dacă sunt constatate anumite activități ilegale sau ilicite ale asociației sau ale membrilor acesteia.

În același timp, am dori să subliniem necesară și binevenită inițiativa prin care sunt propuse modalități și mecanisme de susținere financiară a instituțiilor de învățământ de către persoanele fizice și juridice, cităm „Prin modificările propuse la art.145 (modalitățile de finanțare și gestionare financiară a învățământului) se dispune stabilirea unor prevederi în virtutea cărora persoanele fizice și juridice vor dispune de dreptul de a sprijini exclusiv dezvoltarea bazei materiale a instituțiilor de învățământ, educația și instruirea copiilor, elevilor prin donații, granturi și sponsorizări, aceste acțiuni urmând a fi derulate în mod direct instituțiilor de învățământ”.

În contextul celor menționate și a îngrijorărilor organizațiilor societății civile, vă rugăm să ajustați corespunzător această inițiativă legislativă.

Semnatarii apelului public (lista rămâne deschisă):

Consiliul ONG

Centrul CONTACT

I.P. Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO)

Asociația Obștească Centrul European „Pro-Europa” Comrat

Instituția Religioasă Misiunea Socială „DIACONIA” a Mitropoliei Basarabiei

Alianța „INFONET”

Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT

Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic

Platforma pentru Egalitate de Gen

Asociația Obștească Pro Cons

Asociația Obștească „Fiecare Contribuie pentru Schimbare”

Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului „Eco-Tiras”

Consiliul Național al Tineretului din Moldova

Asociația Obștească „Caroma Nord”

Asociația Obștească Centrul Național de Mediu

Centrul de Antreprenariat și Politici Economice (CAPE)

Asociația Obștească „Eco-Răzeni”

Asociația Obștească Institutul de Politici Publice

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Asociația Promo-LEX

Centrul de Politici și Reforme (CPR)

Centrul de Justiție Socială „ECHITATE”

A.O. EGALITATE

Asociația de Băştinași Filipeni Acasă

Asociația Obștească „TINERI ACTIVI”

Asociația Rurală de Dezvoltare și Inovație (ARDI)

A.O. „Autism Hope”

AO „Clinica Juridica din Bălți”

Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă

AO ADR ”Habitat”

AO Servicii Sociale Durabile

AO Educație, Dezvoltare și Ajutor

AO Cutezătorul
ONG „Terra-1530”
Asociația Obștească „Initiative 4 Peace”
Fundația “Est-Europeana”
AO Centrul Regional CONTACT-Bălți
A.O. Primăria Mea
Keystone Moldova
AO „Asociația Surzilor din Republica Moldova”
AO „Fiecare Contribuie pentru Schimbare „
Asociația Obștească „Localinvest”
Centrul Regional de Dezvoltare Comunitară din Cahul
Asociația Obștească „Terra-Gold”
AO „Izvorul Inițiativelor de Succes”
Asociația Obștească „Andromeda”
TI-Moldova
Centrul de Investigații Jurnalistice
Asociația Obștească „Corjeușenii de Pretutindeni”
A.O. „INIȚIATIVA”
Asociația Obștească de Beneficiari a Consumatorilor de Apă „Acva-Chircaies”
AO EcoVisioAsociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
AO ADR „Habitat”
AO Servicii Sociale Durabile
AO Educație, Dezvoltare și Ajutor
AO Cutezătorul
ONG „Terra-1530”
Asociația Obștească „Initiative 4 Peace”
Fundația „Est-Europeana”
AO Centrul Regional CONTACT-Bălți
AO Platforma Națională a Tinerilor pentru Participare Activă
AO „NADIN&LUCK”
AO „Iedera-Dubăsarii Vechi”